

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi újság

Előfizetési árak:

Évesre 180 L., félre 90 L., negyedre 45 L.

Egyes szám ára 4 L.

Felolvasó szerkesztő

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.

Telefonszám: 84.

Megjelenik minden vasárnap.

Akik félnek a kisebbségi törvénytől.

A mostanában sokat hangoztatott tételt, hogy a kisebbségi kérdést csak egy önálló, egységes kisebbségi törvény alkotásával lehet végleg megoldani, a gyakorlati élet szempontjából nem vagyunk hajlandók abszolút igazsággént elfogadni oly értelemben, hogy a megalkotandó törvény egymagában elég is lesz a kérdés valóságos megoldásához. Nemcsak a törvényalkotásnak, hanem a törvényalkalmazásnak is lelke kell, hogy legyen. Különösen közjogi helyzeteket szabályozó törvények csak akkor viszik az életet a törvény lelkéből sugárzó célok felé, ha az egész társadalom fenntartás nélkül el tudja magát határozni a törvény kiadására. Más szóval: a közszellem és a törvény szelleme kell, hogy fedjék egymást, mert csak így fog a törvény akarata teljes mértékben érvényesülni.

Már pedig minálunk hiába mondja a miniszter: »mi híven kitartunk a gyulafehérvári katekizmus mellett« — a törvénylélek eme szavára a társadalmi közszellem semmiféle visszhangot nem ad. S ha még nem adna! De azt látjuk itt nap-nap után, hogy valóságosan kitenyésztenek egy közhangulatot, melynek rendeltetése: a törvény megalkotása előtt indokul szolgálani a jogokból való lealkuvásra, — a törvény megalkotása után pedig eszközül szolgálni a legsilányabb, lélek nélküli törvényalkalmazásra. Ezt a mesterséges kisebbségellenes közhangulatot a román lapok a legizébb gyűlölettel igyekeznek mindennap szítani. Az elferdített és szemérmetlen rosszindulattal kiszínezett adatokat különös előszeretettel éppen vármegyénk-ből szerzik be. A »Curentul« így ír február 23-iki számában »Semmi sem változott a Székelyföldön« — cím alatt:

»Ma, három hónapi nemzetipárti uralom után, semmi sem változott. A magyar parlamentárok mind a régi gyűlölködő emberek, akik anyagi érdekekért küzdenek és ösztönszerűleg ellenségei a román érdekeknek, míg az egyetlen nemzeti-parasztpárti képviselő (Solomon) nem veri a fejét a megye bajaival, megelégszik a parlamenti díjakkal, habár nem dolgozik, hiszen sem a választások alatt, még kevésbé megválasztása után, nem is ismerte a megyét. Senki árvái vagyunk és a Magyar Párt kiméletlen diktatúrája alatt állunk. A csendőrpáncsnok rendezetileg kell, hogy jelentkezzen eme párt helyi szervezetének elnökénél, hogy meghallgassa a szolgálati főnökök elleni panaszokat. Ma ez a parancsnok nem rendezhet ankétet csak a Magyar Párt egyik vezetőjének jelenlétében«.

Elpanaszolja továbbá a »Curentul«, hogy az áthelyezett jegyzők a Magyar Párt rendelkezésére meg sem mozdulnak, s hogy az egyesülés után tízenegy évre a románok odajutottak, hogy a Magyar Párt elnöke dirigál.

Ugyanez a lap február 21-iki számában többek között így ír:

»A Magyar Párt elemei a mai teljes szabadságukban nem félnek szemtelenségükkel és arroganciájukkal még a sigurancát is (!) kihívni. A Magyar Pártnak eme románellenes arroganciáját még a hivatalos körök is táplálják, amelyek nem veszik észre, hogyan szövdök köréjük az aljas támadások hálózata. Mindezek mellett a nemzeti parasztpártnak egyetlen képviselője (Solomon) az előző kormánypárti képviselők

példáját követve, egyszer jött le a megyébe, megvalósítatlanul hagyva három-négy év folyamán a választások utolsó napjait tett ígéreteit. Így a megyében senkinek csodálkozik, hogy a lakosság a teljes kiabrándulás utján halad és visszatér (!) a gyűlölködő sovínisták táborába. Ilyen értelemben felhívjuk a nemzeti parasztpárt központi szervezetének figyelmét.«

Milyen értelemben? Ugy, hogy igyekeznek egy kissé jobban elnyomni a túlságosan uralkodó magyarokat! Mintha bizony nem a magyarokat kihoznák még ma is az állampolgárság miatt és kísérnék a kolozsvári sigurancához; mintha nem a magyar iskolák nélkülöznek még ma is az állampolgárságot; mintha nem a székely legényeket vernék a csendőrök bika-csöggel; mintha nem a magyar tisztviselők és csendőralisztek kilincselnének hiába nyugdíjuk és rokkantsági illetményeik után; mintha nem a Magyar Pártkört fenyegette volna meg az éjjeli ügyész bezárással és mintha nem a magyar anyanyelv használata volna tiltva még ma is az egyes hivatalokban!

Jól ismerjük a »Curentul« hangjait. Mert a legszomorubb a dologban az, hogy ezeket az álnok tudósításokat éppen azok a renegátok küldözik be hozzá, akik itthon nagyon verik mellüket a kisebbségi jogok mellett és hátsóiban mindazokat a jókat kívánják a falusi nép elbolondítására, amit Bukarestben szeretnének megtagadni a magyarságtól. Itthon gyalázzák a Magyar Párt vezetőségét, hogy nem tud semmit se csinálni, kifigurázzák a jegyzők érdekében s a csendőri brutálitás ellen folytatott küzdelmet, elhallgatják az ajándékképpen osztogatott tilos italméréseket, nem írják a naturalizálás alatt álló magyarok üldözöttségéről — a »Curentul«-ban pedig renegát hízékedéssel panaszkodnak, hogy — nem ők, hanem — a »románok« el vannak nyomva és senki árvái lettek! Nevetséges volna, ha nem volna nagyon szomorú.

De ez a kétarcu színjáték nem tarthat sokáig. Ha a kormányelnök komolyan meg akarja oldani a kisebbségi kérdést, amit felteszünk róla, mert ez az országnak is életérdeke: el kell sepernie a renegátok és hitehagyottak szeméihatát, amely a román és a magyar nemzet egymást megértése közé fészkelte magát. Ezek csak kancót várnak, de ha ennek odavetése nem lesz elég, ostorral kell szétkergetni őket. Mert ha tovább burjánznak, beszövik mérges gombáikkal az egész közéletet s örökös izgatásuk posványában meg fog akadni a legjobb szándékkal alkotott kisebbségi törvény végrehajtása is.

A csendőrség újjászervezéséről szóló törvényjavaslatot a belügyi miniszter benyújtotta a képviselőházhoz s a Magyar Párt részéről dr. Barabás Béla dicsőszentmártoni képviselő fog hozzászólni a javaslatához. Kívánatos lenne, hogy a törvény olyan javadalmazást biztosítson a csendőrök részére, amely mellett végre megszűnjön az eddigi rendszer, hogy a csendőr könyörödományokra, vagy zsarolásra szoruljon. Itt is az a kérdés, hogy ha jó is lesz az új törvény, — miképp fogják azt végrehajtani?

Az arany pénz értéke. A román nemzeti bank egy tíz koronás aranyért 337 leu 90 banit, husz koronás aranyért 675 leu 80 banit fizet.

Mit ér az elv — szeretet nélkül.

Koronáról írják: Lőrincz Lajos ideiglenes községségi bizottsági elnök folyó hó 22-én a község házához összehívott adózó polgárokat felszólította, hogy akik sértve vannak az adókiutással, adják át neki az adótárgyalási íveket, mert ő Bárbat ügyvéd által megfelelő díjmentesen, hogy az adóból leszakítottassék. Többek között megjelent Tófalvi Dénes korondi lakos, de az ő adóívet az elnök nem fogadta el, azt mondta Tófalvinak: »te liberális vagy, mert a keresztre szavaztál s én csak a karika pártiakét fogadom el. Menj a magyarpárti képviselőkhöz«. Nem lehetett vele elhitetni, hogy Korondon liberális párti nem is volt. Nagyon szeretnék, ha Lőrincz Lajos annyit tudna segíteni, hogy a megfélembezett adókból le tudna valamit szállíttatni s ez neki kötelessége is volna mindenivel szemben, nemcsak, mint a legelső népvézérnek, hanem azért is, mert a választások alatt ő mondotta, hogy ha Korondon felemeljük az adókat, ő az egész községet kifizeti. De kijelentése annyira megbotránkozta a jelenlevő derék iparosokat, hogy sokan nem vették igénybe a Lőrincz Lajos segítségét.

Aláírás.

Ehez a levélhez csak annyi megjegyzésünk van, hogy aki önzetlenül és őszintén akarja szolgálani a székelység ügyét, annak nem volna szabad elzárkózni egyetlen testvérének segítségére elől sem, mert ezzel azt árulja el, hogy csak számításból segíti egyiket-másikat. Csunya dolog, ha éppen a vezető emberek nem tudnak példát szolgáltatni a nehézsorsban az egyetértésre és a türelmes szeretetre. Egyébként azt üzenjük a korondiaknak, hogy adóügyeikben forduljanak bizalommal a Magyar Párt népirodájához, ahol ingyen készíttik el mindenkinek az adófelbevezést.

Az ipartestület évi rendes közgyűlése

március 17-én, vasárnap délután 2 órai kezdettel tartja meg a Barkóczy-féle étterem helyiségében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztáros jelentése. 4. Egy számvevő választása. 5. Nyolc előjárósági tag választása. 6. Esetleges indítványok.

Az ipartestület közgyűlésére az elnökség már ez alkalommal is felhívja a város iparosainak figyelmét és tekintve annak fontosságát, reméli a testület, hogy közgyűlése az ősszparosság általános érdeklődése közben fog lezajlani. Az iparosság széles rétegű megjelenése azért is kívánatos, hogy a testület eddigi működésének megismerése mellett megjelenésével adjon súlyt annak a szervezetnek, amelyikhez tartozik és öntudatos iparoshoz illő módon emelje a közgyűlés szintjét a részvétellel, amellyel a testület működése iránt tartozik.

E közgyűlés meg kell mutassa az iparosság erős szervezettségét és tömörülését, akkor, amikor az őt érintő törvények tárgyalásai napirenden vannak és amikor épp ezekkel kapcsolatosan az iparosság mindenhol élénken siet kifejezésre juttatni államfenntartó fontosságát. Udvarhely város iparosságának is kötelessége a sorompóba állás és az erősebb tömörülés, különösen most a stabilizáció napjaiban.

Aki indítványt óhajt a közgyűlés elé terjesztetni, annak azt az alapszabályok értelmében 8 nappal előzetesen a testület titkári hivatalánál be kell nyújtania. Amennyiben a határozatképes egyharmad létszám nem lenne meg, úgy a közgyűlés e hó 24-én ugyanott és ugyanazon időpontban fog megtartani, tekintet nélkül a jelenlevők létszámára. Remélhető azonban, hogy az érdeklődés, amint a múlt évben, úgy a folyó évben is lehetővé teszi a közgyűlésnek az első alkalommal: 17-ikén való megtartását.

Amerika—Udvarhely.

A mindennapi élet mostoha körülményei üzik, hajszojják székely véreinket kivándorolni a tőlünk — szárazon és vizen — több, mint 5000 kilométer távolságra fekvő Amerika országába. A szomszédos Bulgária lakói pedig alig 150—300 kilométeres vasúti utazás után már Románia vízmentí termékeny vidékein vannak, — nekik itt van Amerika! Amerika népünk lelkében fogalom, ahol a pénztelen emberek könnyebb, vagy nehezebb módon, némelykor szinte elviselhetetlen szenvedések, sőt nem egyszer megrokkolás árán is, pénzt, sok dollárt tudnak szerezni. Ritka szerencsés esetben fordult is elő, kivált: régebb, hogy egy-egy ügyesebb és minden megpróbáltatást kibírni tudó emberünk 2—3 év alatt összegyűjtött és hazaküldött, vagy hazahozott 1000—1500 dollárt, a mi pénzünk szerint százhatvan—kétszáznegyven ezer leut. Ilyenszerű összeget azonban a folyóvizeink mentén elhelyezkedő, kertészeti termeléssel foglalkozó bulgárok egy évi szezonjuk, vagyis 9 hónap alatt kevesebb életveszedelem mellett is megszereznek egyenként. Ezzel szemben viszont azt kell tapasztalunk, hogy mi ugyan váltig mondogatjuk: én édes székely népem, ne menj ki Amerikába, mert ott nem lesz jó dolgod, maradj itthon, itt az élet akárhogy is mégis csak biztosabb és nyugodalmasabb — ami mind feltétlenül igaz is —, ám amikor csak egy primitív, de jól jövedelmező munkakörbe is kellene beállítani, akkor a hozzászólók összességének 90%-a unisonó zengi: igen, de a konyhakertészeti termékek művelésére csak a bulgár alkalmas, ez született arra.

Igen, mert közlünk némelyek abban a túlzó hitben vannak, hogy a bulgár kertészek nem is úgy születnek, mint mi, őket mikor hozza a gölya, egyesenes belelejt egy-egy óriási édespaprika kelyhébe, s így nem anyatejjel táplálkoznak, hanem a kerti vetemények üditő nedűjét szívják már csecsemő korukban magukba, s innen van, hogy ők öten-haton összetársulva, pár hold vízmentí, bérbettett földünkön, több jövedelmet produkálnak, mint a mi elsőrendű munkás népünk Amerikában. Vagyis a kerti vetemények igazi hasznothozó termelését és értékesítését csakis bulgár tudja és tudhatja véghezvinni.

Én azonban ezek ellenvetésül a következőket említem fel: 1. meg tudják-e tanulni a mi földműves ifjaink apjuktól a szántás-vetés, kapálás, gyomlálás mesterségét? 2. meg tudják-e tanulni ifjaink az iparban: a szabó, bádogos, csizmadia, asztalos stb. stb. mesterségeket? 3. hát a kereskedés különböző ágazatait elsajátítják-e, vagy mindig csak boltiszolgák maradnak? Ugy-e, hogy minden foglalkozási körben könnyűsúlyú, fogékony ésszel elsajátítják a szükséges ismereteket s ha a lehetőségek adva vannak, azok terén elsőrendűek tudnak lenni?!

Hát vajjon ezt a nem is olyan le-

hetetlenül nehéz konyhakertészeti foglalkozást, vagy az ezzel rokon gyümölcskertészetet a mi rátermett ifjaink ne tudják elsajátítani, megtanulni, ugy elméletileg, mint gyakorlatilag, akár csak a német, cseh és bulgár kertészek? Oh igen! Csak nincsen, aki ezen gazdag mezőre irányítsa népünk felfigyelését, mert aki ehhez csak valamit is ért, az önérdékből hallgat. Más meg az esetleges kezdeményezést még le is szólja, mint károsat. Vagyis a bulgárok csak jönnek hozzánk és vigyék el tőlünk a biztos, dús jövedelmeket, mi pedig menjünk ki Amerikába az ezer veszedelem és csak ritkán sikerülő jövedelemszerzés hazájába.

Ellenvetés lehet az is, hogy ha Amerikából mind a háromszázezer romániai kivándorlott hazajönne és kertészeti termeléshez látna, kik részére és hol lehetne ezt a nagy tömegű produkciót értékesíteni? Ha mind a háromszázezer kivándorlott itthon egyetemlegesen a kertészeti termelésre adná is magát, szervezeten működve, még akkor is nagyon kitűnő piacot tudna teremteni. Hiszen tudott dolog, hogy népünk nagy tömege ma általában alig fogyaszt veteményfélét. A marhahús és tyukhús levesét népünk aszszonyai most is leggyöbbször egy-egy szál vetemény nélkül, csupán magára főzik. Mi tenger vetemény fogyna el, ha népünk nagy tömegei szintén megtanulnák a veteményfélékkel való olcsó és jóízű táplálkozást? Elég is lenne vajjon háromszázezer ember kertészkedése az ország tizenhétmillió lakosa fogyasztója számára? Bizonyára nem!

Ezért az amerikai kivándorlás költségeivel teremtsenek székely fiaink egy-egy termelő és értékesítő érdekszervezetet; kétségen kívül több és bizonyosabb hasznot látnak tőlük és munkájuk útján itthon, mint az amerikai vállalkozásuk révén. S emellett mégis mindig szeretteik, övéik körében maradhatnak. Vagyis az amerikai kincseket keressék meg itthon, a vizek mentén elterülő, kitűnő szántóföldeinken okszerűen folytatott kertészkedéssel. Tanulják meg ezt a kenyérkereső foglalkozást úgy, mint mások és amiként maguk megtanulták a többi mesterségeket. Így székely testvéreink hamarosan fel fogják találni Amerikát—Udvarhelyen, Udvarhelymegyében!

Györkes Mihály.

Az utolsó szabad liceumi előadás.
Az 1928—29. téli évad utolsó szabad liceumi előadása most vasárnap, márc. 3-án d. u. 3 órai kezdettel a Polgári Önképző Egylet helyiségében lesz. Előadók: Rájk József és Györkes Mihály. Látogassunk el minél többen erre az előadásra is!

Erdély régi társadalmi élete.

Irta: Vajda Ferenc.

IV (befejező közlemény).

Vendégségek, társadalmi összejövetelek alkalmával, a régi erdélyi életben szokásban volt az ének és a tánc. Az ősök vidám természetét megőrizték az unokák is. Mit énekeltek és hogyan táncoltak a nagy fejedelmek alatt az erdélyi társas életben?

A főuraknak és gazdag előkelő embereknek énekes inasok voltak és ezek mulattatták uraikat és a társaságot. Rendesen szép, régi magyar dalokat énekeltek, melyekben kifejezésre jutott a vítezés és a harci dicsőség is. Ritkán előkerült a szerelmi ének is. Kedves muzsikájuk volt a töröksíp, ennek hangja mellett énekeltek. Ez a hangszer a törökkel való érintkezésnek a maradványa.

A táncot illetően, igen kedves tánc volt a régi erdélyi társadalomnak: a lassu magyar. Ez volt a nemzeti tánc. Rendesen ezzel kezdődött minden mulatság. Ezenkívül divatban volt: a lengyel változó tánc, lapockás tánc, egerestánc, gyertyás tánc és süveges tánc. Az egerestánc, mint neve is mutatja, abban állott, hogy a leány kifárasztja a legényt, ezt mondogatván: macska, fogd el az egeret! A gyertyás táncnál előbb két legény, azután két leány táncolt, de úgy, hogy a kezükben levő gyertya se ne csepegje, se meg ne égessen. Nagy ügyesség kellett ehhez. A körben ülők, természetesen, jól mulat-

Kérelem.

Van szerencsém t. tudására hozni mindazoknak, kik a főgimnázium anyagi megsegítése céljából önkéntes megajánlásaik részleteivel még hátrálékban vannak, hogy vásár után újra tiszteletemet teszem s nagyon kérem azok szíves és lehető kiegyenlítését, hogy ne kelljen állandóan alkalmatlankodnom, mert a személyi és dologi kiadások terhe igen nagy lévén, a mai helyzet miatt állandóan szorgalmazni kell. Kérem a még kintlevő megajánlások sűrűs beküldését is, mert ezek nélkül meg nem indulhatok, a vidékkel szemben pedig a többszörös postai megkeresés igen sok portóköltiséget okoz. De legyen szabad faji bizalommal és szeretettel újólag felhívnom és fölkerímem városi körzetünk és a felvidék közvetlenül érdekelt közönségét a hartható sabb támogatásra is, ha már megyénk dévidéke — tisztelet adassék a kevés kivételnek — szokatlan közönyt tanúsít kulturamentő mozgalmunk iránt. Vannak dicséretes buzgalmat és eredményt kifejtő községek, de vannak, sajnos, olyanok is, melyek egy év leforgása alatt még csak élejtelt sem adtak. Már pedig hitünk s fajtánk főbenjáró sorsa forog kockán, melyeket, ha szegényes, de szívünk szerinti áldozatokkal is, de meg kell mentenünk. Kétszer ad, ki gyorsan ad, de jó kedvvel, azaz szívesen, mert a jókedvű adakozót szereti az Isten.

Ma csak egy s csak ez lehet a teendőnk, előbb való minden másnál, akár egyénileg, akár intézményileg mérlegeljék a társadalmi szükségleteket, mert messzi valósuló ideáloknak közhangulatot teremteni nagyon szép és elismerésre méltó propaganda, de a már meglévő s valóban közös kulturmissziót teljesítő középiskolánkat támogatni, védeni s a jövő számára is biztosítani vitán felül álló, Isten és jó emberek előtt egyformán becsületbeli kötelesség! Sorra és szükség szerint, különben erőforgácsolás!

Tisztelettel: Embery Árpád.

Akadályozzák lapunk szétküldését.

Bűnös kezek minden áron meg akarják akadályozni, hogy a Székely Közélet eljusson vidéki előfizetőihez. Mind sürűbben kapjuk az ezt igazoló panaszokat előfizetőinktől. Lapunk példányai már a postára való feladás után eltűnnek, bár úgy a címzést, mint a bélyegzést szabályszerűen végzzük. Kiadóhivatalunk újból köz-

benjárt a helyi postahivatalnál s reméljük, hogy a mesterkedést rövidesen le tudjuk leplezni. Addig szíves türelmet és elnézést kérünk előfizetőinktől. A mesterkedőknek pedig azt üzenjük, hogy a gondolatokat és eszméket ilyen aljas eszközökkel csak ideig óráig lehet elfojtani s higyjék el, hogy ezek után még inkább fognak azok élni és terjedni a Székely Közélet útján!

Ífjúsági konferencia Székelykeresztúron.

Megmozdulásában, kivitelében, elért eredményében páratlan konferenciafolyt le Székelykeresztúron február hó 14—19-ig, a székely ifjak: fiuk és leányok részére. Régióta vajudik az eszme, hogy a vallás-erkölcsi élet ébresztésére es ébrentartására ne csak a templon álljon felkiáltó jelként az ifjúság előtt, hanem gyakorlatibb megoldásban is foglalkozunk azzal a lélekkel, mely a legtermékenyebb, fogékonyabb minden életjelenséggel szemben, legyen az jó, vagy rossz. E gondolat öitött testet, mikor Balázs Ferenc — az ismert világljáró — fáradhatatlan munkával megszervezte az első unitárius ifjúsági konferenciát az unitárius főgimnázium e célra átengedett termeiben. Ez összejövetelen 201-en vettek részt, kik a székely családoknál voltak elhelyezve, hol szállást és ételmet kaptak. Az előadások délelőtt és délután voltak, estként vitetett képek mellett szórakozott az ifjúság, mikor Japán, Kína, India, Palesztina házai, templomai földjei elevenedtek meg a vásznon. E képeket Balázs hozta nagy utjából magával.

Az előadások: »Mik szükségesek Isten országa megvalósításához« főcímmel sorakoztak. E tétel 7 pontra oszlott: szükséges: ép test, ép lélek, jólét, szépség, tudás, szeretet, vallásosság. E címen szabad előadást tartottak: Friedmann Mór dr. orvos a tisztaságról, lakásról, vízről, kutakról, Balázs Ferenc az egészséges lélekről; Ugron Pál földbirtokos és Banyai János tanár a virágkertészetről és a növényi betegségekről; Nagy Lajos tanár a népművészetről és hazai iparról; Boros Jenő tanár az irodalomról; Bálint Domokos tanár a fegyverről, vasútról és a postáról; Szolga Ferenc dr. tanár Románia közgazdaságáról; Szentmártoni Kálmán Erdély történelméről; Lőrinczi László a barátságáról és házasságról; Benczédi Pál lelkész társadalmi mozgalmakról, melyekkel Isten országát előmozdítjuk; Új Lajos lelkész a vallásosságról.

A konferencia elnöke Balázs Ferenc volt, ki mint ez összejövetel meg-

szervezője és tovább folytatója igen nagy lelkesedéssel és hozzájárítással vezette a gyűléseket. A gyűlések mindig istentisztelettel kezdődtek, melyet Új Lajos lelkész vezetett. Szabad idejében az ifjúság a gimnázium tornatermében tornázott, vagy az elemi iskolában ping pongozott. Megtekintette a helyi ipar-telepeket és az Ugron-féle gazdag virágházat Timafalván. A konferencia tagjait vendégül látta a gimn. D. F. ifjúsági egyesület diszközgyűlésén és a Nők szövetsége teaestélyén.

A lefolyt konferenciának az a megbecsülhetetlen szerencsés helyzete volt, hogy a gimnázium a szükséges termet rendelkezésére bocsátotta, — Gálfalvi Samu igazgató szíves figyelméből. — Balázs Ferenc munkáját tovább folytatja s jelenleg a homoródi kör ifjúsági egyleteit tömörítő egységes frontba Isten országa megvalósítása érdekében. — U. —

A szabad liceum Solymossy-émlékünnepé.

Mult vasárnap délután a kollégium tornacsarnokában, nagyszámú hallgatóság jelenlétében, a Polgári Önképző Egylet szabad liceuma lélekemelő szép megemlékezést tartott: Solymossy Endre egykori elnökéről. Az emlékünnepély kezdetén a helybeli Székely Dalegylet énekelte az Ossian c. nehez műdalt, a hallgatóságot magával ragadó precizitással, mely után Györkes Mihály lic. biz. elnök jelezte rövid bevezető szavakkal az ünnepély célját és az emlékezés fontosságát. Majd Rájk Erzsébet szavalta Endrődi Sándor »Szeret« c. rendkívül szép költeményét, mely hatást kelte. A tartalomban gazdag, kifejezéseiben lebilincselő, szép emlékbeszédet Biró Lajos főgimnáziumi c. igazgató, lapunk főmunkatársa mondotta. Solymossy Endrőt főleg, mint kiváló nevelő egyéniséget és a népkultúra apostolát jellemezte, kifejezve, hogy az ezen téren elért elévülhetetlen eredményeit illető háláját akarja kifejezni a Polgári Önképző Egylet a Solymossy emlékünnepély évenkénti megtartásával. Egy felől tiszteletadás annak, aki legtöbbet dolgozott — a maga korában — a polgárság szellemi megszervezése érdekében, más oldalról példaadás és buzdítás mindenki számára: a közösség áldozatos, önzetlen és fáradhatatlan felépítéséért. A nagy tetszéssel és elismeréssel fogadott beszéd után Kristóf József ifjú iparossegéd szavalta Tompa Mihálynak »A világlátó« c. költeményét. Befejezésül a Székely Dalegylet Kiss Elek karnagy vezetése alatt, megható finomsággal énekelte el egy Barcarola c. énekszámot. A szereplőknek Gyert-

szak, ha valamelyiket valami baleset érte; a legügyesebbet pedig lelkesen üdvözölték!

Apor Péter uram visszaemlékezve a fejedelmek kora alatti szép magyar énekekre és táncokra, így sirja el szíve keservét: »Most már hire sincs az afféle énekeknek, s talán alig van két ember, velem együtt Erdélyben, ki azokat a szép virilis (férfias) nőiákat el tudná fújni.« A táncra nézve így szól: »Most az afféleknek nincs kelete, s más szép, lassu magyar táncoknak sem, hanem ezt kiáltják: Vonjad a francia, német, tót táncot, s úgy ugordik mind a legény, mind a leány, mint a kecskebakok, mikor egymással szembe öklenek.«

A német-világ a régi magyar viseletet is úgy a férfiaknál, mint a nőknél, egészen kiforgatta eredeti, sajátos jellegéből. Különösen a női öltözékben volt feltűnő az átváltozás. Akkor jött divatba a tulságosan kivágott mellű viselet, melyen sokan igen megbotránkoztak. A divatos öltözködésben a főúri világot követte a nép is. A brassói egyszer ványolt posztó-mentének, vagy szoknyának hire sem volt. A gyalcsuruha, a selyem pántlika egészen kiment divatból. »Visszafordult fővel állott az erdélyi világ« az öltözködésben is. A legnyomorultabb asszonyok és leányok, kiknek férjük vagy atyjuk házában sokszor egy befaló kenyér sem volt: rása köntösben, cifra mentében, pártában jártak. Erre vesztegették a pénzt, s aztán nem volt mit fizessenek a porcióba. A milícia, mikor látja — írja Apor Péter — hogy milyen cifra a

közösség, a leány, nem hiheti el, hogy a porciózó ember olyan elnyomorodott szegény legyen. Nézzék meg csak az erdélyi szászokat: Brassóban a biróné olyan köntösben jár, mint a legalávaló kufárné, nem paszomátozzák magukat, sem feleségeiket, sem fiokot, sem leányokat, azért is vagyon annyi pénzük; de az erdélyi magyarok még gondolni sem akarnak arról, hogy rövid idő alatt, micsoda szomorú consequentia leszen az ilyen cifra ötöztekre való költésnek.«

Ide s tova, kétszáz esztendeje, hogy a »hazája felfordult állapotján szána-közö igaz haza fia és gyűkeres székely« leírta a régi erdélyi magyar szokásokat és azt a nagy átváltozást, ami ezeknek helyébe lépett. Azóta, tényleg nagyot változott a világ, más lett az életfelfogás, a gondolkodás; kicserélődtek a nemzedékek, más lett az izlés, a családi berendezkedés. Sok dolog, ami akkor jó volt: ma nem válnék be; sőt neveléses lenne, mint Mikszáth Új Zrinyászában a foltámadt régi vitézek. Egy dolog azonban nem változott: ami akkor igazság volt: ma is igazság. Ami akkor veszélyeztetette a nemzeti élet fennmaradását: veszélyezteti ma is. Három dolog veszélyeztet kesereg különösen a gyűkeres székely haza fia és ez a három dolog: a nemzeti nyelv, a nemzeti viselet és a nemzeti szokások. Ennek a három dolognak a megtartásában domborodik ki a faji jelleg és él a nemzet.

Az erdélyi magyarság társadalmi életében ennek a három dolognak: a nyelvnek, a viseletnek és a régi ma-

gyar szokásoknak kell ma is kidomborodniuk, megerősödniük és uralkodniuk. Nyelvünkben már is érezhető a visszaesés, a keveredés. Ifjúságunk nem tud helyesen magyarul írni és szép magyarsággal beszélni. Amit nem nyújt az iskola, azt az egyháznak és a családnak kell helyrehozni. Nemzeti viseletünkről mit szólunk? Ezt a magyarság sohasem tudta hiven kidomborítani és feltüntetni. Annál kevésbé tudja ma. Még a székelység tartotta ezideig és őrizte meg hiven s jellegzetesen a régi székely nemzeti viseletet: de ennél is már csak egyes községekre szorított. Ma már ritkán látunk szűk, feszes harisnyában, vitézkötéses ujjasban járó székely legényeket és karcsu derekú, magyar viseletű székely leányokat. Átváltozott a régi magyar népies viselet. De megváltoztak a régi magyar szokások is, mikben a nemzeti jelleg kidomborodott. Csak a táncot említhetjük. A magyar jellegű lassu csárdást csak ritkán huzatják. S ha rázendít a cigány egy egy jó csárdásra: a fiatalok kétharmad része nem azt járja, hanem a náj-módi táncokat. Az olyanok vagy nem tudják a magyar táncot, vagy kihalt lelkükből a nemzeti öntudat. Mind a kettő baj, mert magában rejti az átváltozást és a nemzeti jelleg levetkőzését.

Amelyek megirattak, azt mondja a szentírás: a mi tanulságunkra irattak meg. Aki élni akar: az tanuljon a régi idők írásából.

Gondolja meg mielőtt sonkát, szalámit, felvágottat, sajtot, huskonzervákat, finom likőröket, fajborok...

Megérkeztek a legújabb divatu angol gyapju, valamint Zimmermann- és Scher-féle tavaszi divatszövet-ujdonságok dús választékban.

Áraink nagyon mérsékeltek, úgy szövet, valamint selymek, szőnyegek, sezlonterítők, siffonok és minden másféle rőfös árukban. **Relengye-vásárlásnál 10% engedmény.**

Salamon Béla rőföskereskedésében Bethlen-utca 12 sz.

kes biz. elnök mondott köszönetet. A szép és felemelő mult megbecsülése, időközönkénti felelevenítése fokozza, erősíti a jelen áldozatosságát és tettekkészességét. Állítsunk magunk elé mentől több ilyen követésre méltó példát életünk során.

A székelykereszturi tenyész-bika-kiállítást és vásárt

az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület a szokásos napon, február hó 28-án most is megtartotta.

A felhajtás sem szám szerint, sem minőségileg nem ütötte meg a kívánt mértéket. Nagyszámban láthattunk selejtes, minden jelleg nélküli, hibás, gyenge tenyész-bikát.

E helyen is kötelességünk figyelmeztetni vármegyénk gazdanépét, hogy akkor, amikor bikaborját tenyész-bikává akarja felnevelni, nem elég a szerinte jó termet és kifejlett lebernyeg (lepenye) hanem az állat fajiságát, az anya és apa testalkatát is szoros bírálat tárgyává kell tenni és pedig mindenkinek a saját érdekében. Ha minden gazda érdemesnek tartaná, hogy a szokásos bika-vizsgák alkalmával növendékállatját is bírálat alá bocsássa és a szakférfiakból összeállított bizottság véleményét, tanácsát meg is fogadná, a jövőben nem állna elő az a helyzet, ami most volt észlelhető, hogy a kiállított 71 drb. tenyész-bika közül 40-45 mint tenyész állat figyelembe sem volt vehető.

A díjazás alkalmával a Vármegyei Gazdasági Egyesület részéről pénzbeli jutalomban részesültek: I. *Másfél évesnél idősebb bikáikkal*: 1. díj Burszán Lajos (m) Fiátfalva 800 leu. 2. díj Varró Mihály Fiátfalva 700 leu. 3. díj Kovács Miklós Kobátfalva 600 leu. 4. díj Györffy Dénes Székelykeresztur 500 leu.

II. *Másfélévet még be nem töltött bikáikkal*: 1. díj. Németh Sándor Csekefalva 500 leu. 2. díj. Varró Lajos Fiátfalva 400 leu. 3. díj. László József Szentábrahám 300 leu.

III. *Elismerő oklevelet kaptak bikáik után*: 1. csoport: 1. ifj. Miklóssy Károly Kiszgalambfalva. 2. Fazekas Lajos Fiátfalva. 2. csoport: 1. Istók Domokos Székelykeresztur. 2. Szőke Gábor Székelykeresztur. 3. Borbély Ákos Szentábrahám. 4. Farkas Mózes Szentmiklós. 5. Kornis József Szentábrahám. 6. Fekete György Szentábrahám. 7. Nagy Lajos Csekefalva.

Kötelességünk nyilvánosan megemlíteni azt, hogy a hetekkel ezelőtt elterjedt ama hír, hogy e vármegye területéről az állattenyésztési bizottság egyáltalán nem vásárol tenyész-bikát, csak vaklármá volt, mert megelégedéssel láttuk azt, hogy a bizottság előadója Lootz dr. vármegyei főállatorvos a községek részére 14 drb. bikát ez alkalommal is megvásárolt s ez a vásárlás is igazolja azt, hogy a jó és kifogástalan minőségű állatot a gazda ezután is értékesíteni tudja.

Örömet, meglepedést keltett a gazdák körében Balint Simon dr. vármegyei prefectusnak a kiállításon való megjelenése és az az őszinte érdeklődés, amelyet ő úgy a vármegye állattenyésztése, mint más gazdasági kérdések iránt tanúsított. Ha az ő nyilvánvaló jószándékait lelketlen cselvetelek nem keresztelik, a békességes munka áldásait egyaránt fogja érezni úgy az állam, mint vármegyénk lakossága.

A Vármegyei Gazdasági Egyesület a kiállítás és a vásár rendezése körül kifejtett lelkes munkásságáért hálás köszönetét fejezi ki ez uton is Szilassi Jenő kereszturi főállatorvosnak, továbbá a bírálat nehéz munkájában részt vett Dénes Samu udvarhelyi főállatorvosnak, de hálás köszönetét kell kifejezésre juttatni Lootz Frigyes dr. vár-

megyei főállatorvosnak is, aki megértő és a vármegyei gazdák anyagi sorsát előmozdító ténykedésével és a kiállítást követő közebéden tartott szakelőadásával megmutatta azt, hogy igazán legfőbb gondja a vármegye állattenyésztésének emelése.

Sajnos, a székelykereszturi bika-kiállításnak régi híressége, a magyar (podoliai) fehér tenyészet egyáltalán nem volt képviselve, s az a pár község, amelynek fehér bikára van szüksége, idegenből kénytelen szükségletét fedezni. Most, amikor a vármegye havasali részének tenyész-irányzata újra a fehér magyar fajta fog lenni (Parajdtól — Farkaslaka — Szentkirály — Keményfalva — Kápolnásfalu — Lövéte — Karácsonfalva) érdemes lenne, ha egyes gazdák a fehér tenyész-bikák nevelését is felkarolnák már csak azért is, hogy a vármegye egyes községei ne legyenek kénytelenek idegenbe vinni pénzüket tenyészállatokért. V-6.

Hühühüü, plity-platy,

ezek voltak az első hangok, melyeket saját fülkagylómmal felfogtam, amikor egy jómodu barátom megismertetett a huszadik század csodájával, a rádióval. Aztán hallottam más hangokat is: »sirrim-surrom, sirrim-surrom.«

— Áhá, ez valami más, mondok, úgy látszik, most indították meg a gépet.

— Igazad van, mondta a barátom. Tényleg most indították meg a gépet, még pedig a villanygépet Csernyikék.

No, gondoltam, a barátom, úgy látszik, engem teljesen butának tart, hogy ilyen téstát akar beadni nekem. Nem is haboztam kijelenteni, hogy Udvarhelyen nincs leadó állomás és a villanytelep nem Studio, hogy beszéljön a rádióba.

— Jaj, fiam, te nagyon el vagy maradva, hát te még nem tudod, hogy ha a villanytelep azt akarja, hogy a rádiósok csak őt hallgassák, akkor el-törpül minden ország leadója és csak a villanytelep műsora hallható: »sirrim-surrom, sirrim-surrom.«

— Hát akkor menjünk egy más országba, például: Pestre, sürgettem a barátomat türelmetlenül.

— Na várj csak! Nézd, ez itt Pest, mondta ő.

Én néztem, de látni nem láttam semmit se Pestből.

— Na látod? Hetvenöt s fél, ez itt még nem Pest, és most fordítok még egy fél fokot ezen a fogantyun és megszólal Budapest, magyarázta a barátom.

Én egy értelmes fiu vagyok és rögtön magamtól is rájöttem, hogy a hetvenöt és fél az nem lehet más, mint Buda. Fordítottunk még egy fél fokot és tényleg Pestre kerültünk.

— Halló, itt rá- hühühühüü, hölgyeim és hühühühi-im, a viszont-sirrim-surrom, surrom, plity-platy. És olyant plattyintott a dobhártyámra, hogy szinte az arcommal ellenkező felemre estem.

— S hühühüü, sirrim-surrom, sirrim-surrom — s azután egyszerre csend lett.

— Kikapcsolom a földet, mondta a barátom.

— Ne, ne tedd, dadogtam ijedtemben, én szívbjajos vagyok és bocsáss meg, de inkább leszálok a rádióról, mert én feltétlenül a földön akarok maradni. Nézd, kérék, inkább eljövök egy más alkalommal, olyankor, amikor a földről is lehet rádiót hallgatni.

— Ahogy parancsolod. Vigasztalt meg a barátom.

— Tudod, a rádióm, az nagyszerű, hét lámpás. Magyarázta.

Szerettem volna a szemébe kacagni, bizony Isten sötét volt a szobában a hét lámpa mellett.

— Kérék, az egyedüli oka csak a villanytelep, hogy nem működik simán. Ha majd egyszer a villanytelep igazgatójának is lesz rádiója, akkor majd szájkosarat tesznek a két villanymotorra és akkor majd mi, udvarhelyiek, is élvezni fogjuk a rádiót, fejezte be magyarázatát a barátom.

Én ellenben különvéleményt jelentettem be. Ha nekem egyszer rádióm lesz, akkor én egyszerűen az ujságban felszólítom majd a villanytelepet, hogy ne surrogjon-sirregjen, hanem hogy: »Kedves Villanytelep! Az Istenért csendesítsék már el azt a vacak motort; mert ha nem, hát én bosszúból eladom a rádiómat.«

No, a viszont hal-hühühüü, sirrim-surrom, plity-platy...

Pont.

HIREK.

Március 2.

IRODALOMTÖRTÉNETI NAPTÁR.

Március 2. Arany János születése. A szegényes n-gyszalontai hazikoban 1817 március 2-án született meg a magyar elbeszélő költészetnek még eddig felül nem mult nagy mestere: Arany János. Tanulo éveiben a színészi pályára iránt érzett vonalmat, de egy keserves csalódás kiabrandította ebből s hazatérve, szülőfalujában előbb tanító, majd pedig jegyző lett. Az irodalom terén 1847-ben tűnt fel, amikor Toldijával megnyerte a Kisfaludy-Társaság pályázatát a jutalmat A Toldi-trilogiaja és a Buda halála a legnagyobb terjedelmű és legértékesebb alkotásait az elbeszélő nemből, de kisebb epikai művei is igen sikerültek. A műballada megteremtése is az ő nevéhez fűződik. E tekintetben még eddig versenytárs nélkül áll a magyar irodalomban. Lírai költésze is igen értékes. Költőink közül ő rendelkezik a legnagyobb szobdséggel. Tizezerre tehető azoknak a szavaknak a száma, amelyeket műveiben használt. Hasznos és egész irodalmunkat bearanyozó működés után 1882. október 22-én halt meg Budapesten.

Március 3. Bajza József halála. Lelkileg, testileg összetörve 1858-ban e napon fejezte be földi életét 54 éves korában az egykori népszerű lírikus és félelmetes kritikus, kinél érdemeire január 31-iki születésnapja alkalmából már reá mutatunk.

Március 7. Vas Gerében születése. Az 1823-1868-ig élt s az 1850-es években Jókai-val népszerűségben majdnem vetekedő nagy elbeszélő érdemeit halála alkalmából (jan. 26.) már méltattuk.

Egy irredentaper vége.

A mult évi január 21-én történt Szentkirály községben, hogy az ifjuság thea estélyén néhány fiatalán úgy nevezett nemzeti színű ruhában jelent meg, a mennyiben fehér ing, piros mellény és zöld kötény volt rajtuk. A csendőrök államellenes izgatást láttak az ártatlan és egyáltalán nem tiltott viseletben, a ruhákat elkobozták és jelentésükre megindult a bünvádi eljárás — Szabó János szentkirályi plebános ellen. Büncselekmény, természetesen, nem forogván fenn, a törvényesség annak idején felmentette Szabó plebánost, de az ügyesség nem nyugodott bele az ítéletbe. Felebbezése folytán e hó 12-én tartották meg a felebbezési főtárgyalást a marosvásárhelyi táblán, ahol Szabó János személyesen védekezett a nevétség vád ellen. Az ítéletábla helybenhagyta a felmentő ítéletet s az jogerős is lett. Annyi azonban mégis eléretett, hogy egy magyar pap meghurcoltatott, fel kellett utaznia Vásárhelyre is s egynehány ezer leut el kellett költenie. Ez is valami.

Időjóslás. A meteorológiai intézet időjóslása a ma délután 1 órakor le-adott rádiójelentés szerint: Tulnyomóan derült, hideg idő, a szelek gyengülésével.

Sebesl János dr. szenátorunk, akit tudvalevőleg, mintegy 6 héttel ezelőtt súlyos baleset, kettős lábtörés ért, annyi idő után végre ismét elhagyhatta lakását. Tetmézetesen, városunk társadalmának tagjai örömmel látták viszont és siettek üdvözlésére népszerű szenátorunknak, aki ugyan még egyelőre támaszra szorul, de egyébként helyreállott egészségben lát teendői végzéséhez.

Katonai ügyét 50 éves korig fel mindenkinék, akinek még nincs rendezve — vagyis, akinek még nincs livret je — rendeznie kell. E célból május 15-ikéig okmányaival együtt minden ilyen érdekelte hadkie. ker. (cercul) parancsnokságnál, vagy a sorozó-bizottságnál jelentkezni köteles, már a kellemetlenségek elkerülése végett is. — Érdemes megemlítenünk, hogy a kifüggesztett hirdetések magyar részét ismeretlen kezek mindenfelé letépték. Erős a gyanunk, hogy ha ugyanez a román szövegű résszel történt volna meg, a tettes kéz már eddig bizonyára nem volna ismeretlen. Pedig a lakosság nyelvtudása folytán a magyar szöveg szólt a sokkal nagyobb számú érdekelte megértéséhez!

Jánosi Gyula meghalt. Lapunk zártakor értesülünk arról, hogy ma reggel városunkban meghalt Jánosi Gyula ny. táblabíró. Az elhunyt egyike volt a régi idők tipikus, értékes, komoly bíráinak. Tudásával, világos jogászias gondolkodásával, hozzáférhetetlen tisztességével emelkedett pályáján a marosvásárhelyi táblabíróvá. Nyugdíjaztatás után, családi vonatkozásai miatt — néhány évvel ezelőtt elhunyt felesége: Gálffy Ilona volt — városunkban telepedett le s itt ügyvédkedett, amiben néhány év óta magas kora és elgyengült volta akadályozta.

Lelki gyakorlatok. Baráth Béla dr., gyulafehérvári teológiai tanár, a kiváló hitszónok március 14., 15. és 16-án városunkban lelki gyakorlatot tart a nők és a férfiak részére.

Halalozás. Gyarmathy Sándor, volt bethlenfalvi földbirtokos, Segesváron 54 éves korában meghalt. Holttestét Udvarhelyre szállították és itt temették el csütörtök délután nagy részvét mellett. Az elhunytban Schwartz Mihály vejét gyászolja.

Novac főhadnagyné Benes Elena Amália 32 éves korában, hirtelen elhunyt. Katonai pompájú végtisztesség után Brunnbe szállítják, s ott temetik el.

Pop Vasilie volt sigurancai alkalmiszár, ki városunkban is végzett szolgálatot, 62 éves korában elhalt.

Bencédi id. Pap Gergely volt szeszgyárvezető, 79 éves korában, városunkban f. hó 1-én elhunyt. Tiszteletre méltóan szorgalmas és becsületes életet élt, ezáltal ismerősei általános becsülését érdemelve ki. Az unitárius egyháznak keblit tanácsosa, s régebben a városi képviselőtestületnek is tagja volt. Tekintélyes és kiterjedt család gyászolja; vasárnap d. u. 4 órakor temetik.

Óv. Szentpétery Gusztávné Persián Katalin életének 79-ik évében, február 24-én Erzsébetvárosban meghalt. A megboldogultat, akiben Zimny Ferencné edes anyját vesztette el, kiterjedt rokonság gyászolja.

Egyházi közgyűlés. A helybeli református egyházközség most vasárnap, március 3-án, d. e. 11 órakor, a közke-rezstéri tanácssteremben rendes közgyűlést tart, melynek tárgyai: a lelkész évi jelentése, a gondnok mult évi számadása és presbiterválasztások lesznek. Az egyházközség adófizető tagjai e helyen is meghivatnak emegyülésre.

x **Egy komoly uri leány** jó írással, számolással és román nyelvtudással felvétetik **Forró Gézánál.**

A husvétli szünidő a közoktatásiügyi miniszter rendelete szerint az összes iskolákban március 24-től április 7-ig lesz.

Vallásos estélyt rendez a helybeli ref. tanítónőképző-intézet ifjúsága most vasárnap, március 3-án d. u. 5 órakor a tornateremben. Műsor: 1. Gyülekezeti ének. 271. 2. Bibliát olvas: Biró S. tanár. 3. Hegyi beszéd. Irta: Szabolcska M. Szavajla: Pintér J. III. éves növ. 4. Mozart: Bölcsődal. Énekli: Tóth I. VI. é. n. Zongorán kíséri: Magyar M. VI. é. n. 5. Felolvasást tart: Czirják H. tanárnő. 6. Hegedűs. Ernst: Elegia. Elekes Ida VII. é. n. Zongorán kíséri: Keresztes N. E. VII. é. n. 7. Vagy. Irta: Reményik S. Szavajla: Nagy E. IV. é. n. 8. Wass—Veress: Erdélyi fák között. Énekli a VI—VII. é. n. 9. Fiamnak. Irta: Arany J. Szavajla: Bedő R. VI. é. n. 10. Gyülekezeti ének. 273. — Adományokat szívesen fogadnak a szegény tanulók részére.

Betegh Pál meghalt. Betegh Pál volt lapszerkesztő és nyomdatulajdonos Aradon, február hó 25-én, 58 éves korában, rövid szenvedés után meghalt. Ő alapította meg s adta ki huzamos időn át, a néhány évvel ezelőtt megszünt Székely Udvarhely c. lapot. Tagja volt a helybeli Polgári Önképző Egyletnek, melynek, még életében könyvtárát adományozta.

Irredenta hadsereg Kadicsfalván. Mindenki előtt ismeretes, hogy a katolikus hitbuzgalmi törekvések egyik, kizárólag vallásos alakulata az úgynevezett »Szentkereszt hadserege«. Célja, hogy imádkozás által különösen is elősegítse Krisztus országának fenntartását. Ennek a hadseregnek a kadicsfalvi hívek közt is sok lelkes katonája van. Lunguj Nicolae márfaival csendőrmester azonban a »hadserege« szó mögött valami veszedelmes vállalkozást rejthetett, mert vasárnap délután megjelent Kadicsfalván s az éppen templomozásra készülő plebánus kérdőre vonta, hogy hol van ez a »hadsereg«, miből áll annak szervezete és kik a tagjai? A plebánus felvilágosította a nyugtalanított őrmestert, s közölte, hogy e hadsereg katonái tulajdonképpen asszonyok és leányok, mire az őrmester is megnyugtatta távozott.

Bevezetik az adókönyvrendszert. Többször megemlékeztünk mi is lapunkban arról a hátrányos helyzetről, melyben az adófizető polgárok vannak azért, mert az adót kis cédulák ellenében lehetett csak befizetni, nem úgy, mint a magyar uralom alatt, amikor minden adófizetőnek megvolt a könyvecskéje, melyben az adófizetést nyugtázták. A cédularendszer mellett gyakran megtörtént, hogy az adót még egyszer meg kellett fizetni, mert sok visszaélés és sikkasztás történt, ami az adókönyv mellett nem történhetik meg. A liberális uralom azonban a közönség folytonos sürgetése dacára sem akarta behozni az adókönyvet, valószínűleg azért, hogy egyes rosszul fizető hivataltalok a keserves adópénzeket is kereshessenek. Most a sok panasznak végre meg lett a foganatja, mert a pénzügyminisztérium elrendelte az adókönyvek nyomtatását s mikor azok készen lesznek, be fogja vezetni az általánosan óhajtott új rendszert.

A vasúti jegykiadással kapcsolatos, a multheti számunkban megjelent, panasz folytán a helybeli állomásfőnök ertől levelet kaptunk, melyben kijelenti, hogy az állomás »a közönséget idején és illő módon szolgálják ki magyar nyelven is«. Kér egyúttal arra is, hogy a panaszolókat bármily esetben utasítsuk hozzá, mert azonnal intézkedik »az illetők megelégedésére«. Szívesen említjük meg nyilvánosan Ciohodaru állomásfőnök ur levelét, bár a panaszos sorokat ujabban is olyanról kaptuk, akinek szavahihetőségében nem volt okunk kételkedni. A főnök ur levele azonban megnyugtatóst nyújt, hogy a jövőben hasonló panaszokra okot adó esetek nem fognak előfordulni, s minthogy a panasz közreadásának ennél más célja nem is volt, ezt az ügyet ezuttal befejezettek tekintjük. Azzal, természetesen, hogy közérdekű, esetleges panaszok elől ezután sem fogunk elzárkózni.

x Szépen butorozott szobát keresek kiszolgálással. Cím: a kiadóhivatalban.

Nyilvános köszönet. Ezuton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, kik szeretett halottunk: Gyarmati Sándor temetésén megjelentek és elhunyt feletti mély bánatunkat részvénytulajkozataikkal enyhíteni igyekeztek. — Ezuton mondunk külön köszönetet Kósa Endre szászdyai körjegyzőnek és feleségének, kik az elhunytat betegsége idején is keresztényi szeretettel támogatták, s ezen ténnyükkel is bebizonyították, hogy van még a világon önzetlen jó barát. *A gyászoló család.*

Panaszos levél. A városi tanács figyelmébe ajánljuk a Rózsa-utcát, amelyen már több, mint 30 év óta abszolút semmi reparálás, flaszterozás, vagy kövezés nem történt, már-már annyira gödrösek, maholnap különösen szekérral járni nem lehet. Különösen ajánljuk figyelmébe a városi tanácsnak az iskola-utcával szemben, a kettős kútnál épült emeletes ház udvarán levő kútat, melyből a víz állandóan foly ki az utra, amiól télviz idején olyan magasra fagy, hogy az uton járni alig lehet. Ajánlatos volna talán a vizet valamelyik szomszéd kutba alapcsatornázás folytán bevezettetni. *Több Rózsa utcai.*

Hallo! A február 12-iki közgyűlésen különvált Filharmónikus Társaság annak nyilvános közléseivel óhajja, hogy most már önálló, független működésbe kezd, nehogy újból a nem működés vádjával illessék. A társaság már össze is állította jövőre programját. Első nyilvános szereplése apr. hó 13-án lesz. Még pedig: operette-estély táncal egybekötve. Színre kerül a »Dolly« c. operette, melynek megválasztása úgy a librettót, valamint, a zenét illetőleg az operettkedvelő közönségünk legkényesebb igényeinek megfelelőleg történt. Az egyes szerepeket a legutóbbi műkedvelők kreálják. Sőt találkozni fog a közönség a színpadon eddig ismeretlen tehetségekkel is, kik a hozzájuk fűzött várakozásoknak érdemben és elismertetésben is a legteljesebb módon meg fognak felelni. Az operette kísérő zenéjét a régi, jóhírnevű filharmónikusok fogják szolgáltatni. Bővebbet egyik legközelebbi lapszámban! **F. A.**

x Elveszett Pünkösői Gheorghe névre szóló autó-forgalmi engedély (Permis de Circulație), B. v. 868 alul a száma. Szíves megtaláló adja be a Gáspár féle vendéglőbe, a Kossuth-utcában, ahol jutalomban részesül.

Utazási- és vízumkedvezmények a budapesti mezőgazdasági kiállításra. A márc. 21—25-ike között rendezett kiállítás alkalmából a március hó 16—25-ike közötti időben vízum nélkül lehet Budapestre utazni és utólag lehet egyharmadaron a vízumot megszerzeni a kiállítás területén, a március 21—25 napjain ott működő utlevélkiadósoknál. Az összes magyar vasutakon és hajókon március hó 16-tól március hó 25-ig Budapestre a határtól félúri menetjeggyel lehet utazni s ugyancsak félúri menetjeggyel lehet Budapestre visszajárni vagy bármely más irányban és határállomáson át elutazni március hó 21-től, március hó 30-ig. E kedvezmény bármely vonatnem és kocsiosztály használatánál élvezhető. Az utazást úgy menet, mint visszajövet egy-egy ízben 24 órára meg lehet szakítani. E kedvezmények élvezését biztosító kiállítási igazolványokat a külföldi menetjegyirodákban és a kiállítás egyéb képviselőinél lehet beszerezni. Ugye e tekintetben, mint minden más kérdésben bensőségességgel nyújt felvilágosításokat a rendezőség (Budapest, IX. Köztelek-utca 8. sz.) Az idén a tenyészállatkiállítás, amely termény, vetőmag, tejtermék, élelmiszer, háziipari, erdészeti, szakoktatási, autó, gép, stb. kiállítással kiegészítve országos mezőgazdasági kiállításá nőtte ki magát, a bejelentések szerint valóban széles keretűnek és sikeresnek ígérkezik. Különösen gazdag lesz az állatkiállítás anyaga, mert már a bejelentési határidő lejártá előtt olyan sok állatot jelentettek be, hogy a rendelkezésre álló istállóban el sem lehet mind helyezni. Különösen nagy az érdeklődés az idén először megszervezett lókiállítás és az azzal kapcsolatos lovasmegtartványok iránt.

Piaci árak. A buza: 115—125, rozs: 100—110, árpa: 95—100, zab: 60—65, tengeri: 100—106, burgonya: 20—26 leu vékánként. **V-6.**

Az Unitáriusok David Ferenc-Egylete vallásos estélyeinek bezáróját február 27-én este tartotta. Elekes Dénesné Schubertről és Györfi István a családban a gyermekek helyes neveléséről olvasott fel. Zenedarabokat adtak elő Csiky Andor, Frölich Ottó, Beldovits Emil és Szigethy Béla. Szavaltak: Vas Juci, Ebert Hajnalka, Elekes Piroška, Pap Gizella. A műsor végetérvél Kiss Sándor lelkész visszatekintést tett a téli négy hónapnak minden szerdai estéjén tartott estélyek sorára, megállapítván, hogy minden hét szerdáján akadt 80—100 olyan egyháztag, aki vágyott a keresztényi élet törvényeinek és utjainak megismerésére. Rámutatott az estélyek családi, vallásos, bensőséges légkörére, köszönetet mondott a szereplőknek, kiemelve Ebert Andrást, Bakóczy Károlyné, Halmágyi Sámuel és Csiky Andor tevékenységét a tagozatok irányításában és vezetésében. Halmágyi Sámuel viszont a lelkész gondosságáért tolmácsolta a közönség köszönetét. A tél utolsó estélyét a Tebened biztunk zsoltár eléneklésével fejezte be a közönség.

Magyar kisebbségi sors. Némethy Kálmán szamosmegyei magyar földbirtokos, akinek az agrár-kisajátítás rendén majdnem mindenét elveszték, úgy hogy már kegyelemkenyérre szorult, e felett való elkeseredésében szerdán délelőtt a szamosújvári sétatéren főbelötte magát és nyomban meghalt. Ugyanaznap délelőtt oltotta ki életét egyetlen revolverlövéllyel dr. Nemes Mór marosvásárhelyi ügyvéd, aki a magyar világban kiváló jogi képzettségéről volt híres és emberies fel fogása miatt közbecsülésben állott. Az imperiumváltozás után mind nagyobb nyomorba jutott, mert a román nyelvet nem tudta elsajátítani és így nem folytathatta hivatását. Ez volt tettének oka. Törüljünk le egy keserű könyvet tragikus véget ért sorstestvéreink felett.

Az unitárius egyházközség most vasárnap (márc. 3-án) délelőtti istentisztelet után (11 órakor) tartja évi rendes közgyűlését. Tárjai: 1. A lelkész évi jelentése. 2. Számadás és költségvetés előterjesztése. 3. Választások. — A közgyűlésre az egyház község minden kepezetű tagját meghívja az elnökség.

Egy székely cselédeány szomorú sorsa Bukarestben. István Róza székely cselédeány Bukarestbe ment szolgálni. Itt megismerkedett egy Niculescu nevű vágóhídi alkalmazottal s nemrég össze is kötözött vele. A boldogság nem tartott sokáig, mert Niculescu gorombán bánt a lánnyal, aki végül otthagya őt és egy ismerőséhez kötözött. Niculescu levélben hívta vissza a lányt, aki nem volt hajlandó visszajárni. Erre Niculescu a lány lakására ment s heves szóváltás után egy késsel leszúrta. A szerencsétlen székely leányt haldokolva szállították a kórházba, Niculescut pedig letartóztatták.

Halálos baleset. Tifán András 56 éves varsági lakos kedden este a heivásár után szekerével — Péter János és Nagy B. Pál társaságában — jókedvűen ment hazafelé. Társai közül egyik a másikkal Bethlenfalva között olyanformán próbált tréfálkozni, hogy sapkáját lekapva úgy tett, mintha a szekérről ledobta volna, holott azt valójában csak maga alá dugta. A kárvallott hógatni kezdett, Tifán azonban a lovakat nem állította meg, sőt virtuskodva még megcsapkodta. Az ide-oda zökkenve rohanó szekérről rendre mind a három ember leesett. Tifán olyan szerencsétlenül, hogy a később keresésére ment Péter eszméletlenül állapotban találta meg. Valószínűleg a lovak is megrogdosták a fejét. Tifán aztán, akinek szekerét két ember kb. 200 lépésre megállította, feltekerték a szekerre, s egyelőre visszavitték László Dénes korcsmájába. Innen aztán Péter másnap korán reggel, az időközben szintén oda került Nagy B. Pál segítségével, a szekéren beszállította Tifánt a helybeli kórházba. Ezt azonban megmenteni lehetetlen volt, s holttestét csütörtökön szállították hozzátartozói haza Varságra, ahol nagy részvét mellett temették el.

x Női divatszalonomban legújabb divat szerint készítenek női kabátokat, mérsékelt árak mellett. Vidékieknek azonnali próba. *Demeter* Zsigmond női divatszabó. Bul. Reg. Ferdinand (volt Kossuth-u.) 12.

A Róm. Kath. Népszövetség helyi tagozata Kaárcsonyi János püspök emlékünnepe most vasárnap (f. hó 3-án) d. u. pont 6 órai kezdettel tartja meg a főgimnázium tornacsarnokában a következő műsorral: 1. Stella Maris... Énekli a közönség. 2. Megnyitó beszéd. Mondja: Pál István, prelátnak, tagozati igazgató. 3. Vértessy Gyula: Elballagunk. Szavajla: Pillich Janka. 4. Énekel a főgimn. ifj. énekkara. 5. Emlékbeszéd. Mondja: Dobos Ferenc dr. 6. Zeneszám. Előadja a főgimnázium ifj. zenekara. 7. Verhaeren—Kosztolányi: Keresztény halál. Szavajla: Máthé László. 8. Zárószó. Mondja: Szlávik Ferenc főgimn. igazgató, az irodalmi szakosztály elnöke. 9. Pápai himnusz. Énekli a közönség. Belépő díj tetszés szerint. A kegyeletes ünnepélyen legyünk ott minél többen!

Vegyes. A csikágói kereskedők memorandumban kérték az Egyesült Államok kormányát, hogy erélyes eszközökkel védje meg vagonukat az elszaporodott és vakmerő betörők ellen. — Egy utrechti (Németalföld) ujság, az Utrechter Dagbladed, leleplezte a Franciaország és Belgium között létrejött katonai egyezményt, mely szerint e két ország hadászati szempontból közös területnek tekintendő. Az egyezmény arra irányul, hogy háboru esetén Franciaország Belgiumon keresztül vonulva a békés Hollandián át hátba támadhassa Németországot. A leleplezés a világpolitikában nagy izgalmat okozott. — Két tudós a tenger vizének lecsapolása által akarja megnagyobbítani Európa szárazföldjét. Az egyik az Északi-tenger egy részét akarja óriási keresztigáttal elrekeszténi és kiszáritani, a másik pedig a Gibraltar és Boszporus beömlésének elrekesztésével magát a Földközi-tengert akarja elpárologtatni. — A budapesti műegyetemen új fajta cement fedeztek fel. Az új cement bauxit-közetből készül és neve »Citodur«. Előnye az eddigéle használatos portland cement felett az, hogy sokkal gyorsabban köt, három nap alatt le lehet szerelni a zsuzást és az építkezést a legnagyobb megerheléssel tovább lehet folytatni. Nagy ellenálló képessége van a savakkal szemben, fagyban is rendszeren köt és szilárdul. Nagy előnye továbbá, hogy hosszú időn át lehet raktáron tartani elromlás nélkül. A magyar találmányosság felbecsülhetetlen kincsével ajándékozta meg újra az emberiséget. Az új cementet Tatán gyártják. — Egy külföldi pénzcsoport ajánlatot tett Bukarest polgármesterének egy csatorna építésére vonatkozólag, mely Bukarestet Oltenița felé a Dunával kötné össze. E vízi uton a hajók egészen Bukarestig jöhetnének fel. — A görög fővárosban, Athénben összeomlott egy nagy kávéház és szállodaépület, amikor a legutóbban tartózkodtak benne. A halottak és sebesültek száma meghaladja a százat.

x Elveszett egy 10 hónapos kopó kölyök. Ismertető jelei: háta feketés sárga, hasa fehér, lábai fehérek, feje sárga, homlokán fehér vonallal és fehér orral. Megtalálót kéri, jelentkezék lapunk kiadóhivatalánál.

Meghívókat, gyászlapokat, valamint minden, a nyomdai termékek körében előforduló más nyomtatványokat csinos és izléses kivitelben készít a

Könyvnyomda Részv.-Társaság

műintézete.

Írószer- és papírkereskedésben mindenféle irodai szükségletet mindenki olcsón és beszerezheti.

„SZÉKELY KÖZÉLET” szerkesztősége és kiadóhivatala.